

MRF 2021.318

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 5. oktober 2021, j.nr. 20/05758

***Ophævet og hjemvist råstof tilladelse til årlig indvinding af op til 350.000 m³ sand, grus og sten ca. 800 meter fra Natura 2000-område, da væsentlighedsvurderingen ikke opfyldte begrundelseskra-
vet, og da der ikke var foretaget en tilstrækkelig undersøgelse af mulige påvirkninger af yngle-
eller rasteområder for bilag IV-arter.***

Region Nordjylland meddelte i marts 2020 tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, til årlig indvinding af op til 350.000 m³ sand, grus og sten på E's ejendom i Rebild Kommune. Ejendommen var beliggende i Siem Skov Graveområde, der i Region Nordjyllands råstofplan 2016 var udlagt til indvinding af sand, grus og sten. Tilladelsen betød, at der på ejendommen kunne indvindes råstoffer på yderligere 3,4 ha i sammenhæng med råstofindvinderens eksisterende tilladelse til indvinding i et ca. 83 ha stort råstofindvindingsområde. Tilladelsens indvindingsareal lå ca. 800 meter øst for nærmeste Natura 2000-område nr. 18, Rold Skov. Det fremgik af afgørelsen, at indvindingen ikke påvirkede Natura 2000-området væsentligt, hvorfor regionen havde besluttet, at der ikke skulle udarbejdes en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Det fremgik endvidere, at der på ejendommen kunne være yngle- og rasteområder for enkelte bilag IV-arter, men at Naturbasen ikke havde registreret bilag IV-arter på eller nær det ansøgte areal. Afgørelsen blev påklaget af Terndrup Vandværk, der bl.a. anførte, at regionen ikke havde foretaget en tilstrækkelig sagsbehandling, og at der ikke var taget hensyn til områdets naturmæssige forhold og sårbarhed. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) fandt, at afgørelsen ikke opfyldte

habitatbekendtgørelsens krav til væsentligheds- vurdering, men alene havde karakter af en konstatering, som ikke i tilstrækkeligt omfang vurderede, herunder begrundede, hvorfor råstofindvindingen efter regionens opfattelse ikke ville kunne påvirke udpegningsgrundlaget i habitatområdet væsentligt. Afgørelsen led derfor af en væsentlig retlig mangel. Nævnet fandt endvidere, at regionen ikke havde foretaget de nødvendige undersøgelser og vurderinger af, om projektet ville beskadige eller ødelægge eventuelle yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Nævnet henviste i den forbindelse til, at det alene fremgik af afgørelsen, at enkelte arter kunne have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller ved ejendommen, herunder at der kunne være flere flagermusarter, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø i eller nær indvindingsområdet. Nævnet fandt på denne baggrund, at regionen havde tilsidesat forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10, idet regionen ikke i tilstrækkelig grad havde undersøgt og vurderet tilladelsens mulige påvirkning af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Afgørelsen led dermed af en væsentlig retlig mangel og var følgelig ugyldig. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede herefter afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding i Rebild Kommune.

20/05758

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse råstoflovens § 7, stk. 1, jf. § 13 stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Region Nordjyllands afgørelse af 25. marts 2020 om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. Nr. F2, A1, 9575 Terndrup, Rebild Kommune og hjemviser sagen til fornyet behandling i førsteinstansen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. råstoflovens § 43, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 22. april 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Terndrup Vandværk (herefter klager).

Klager har navnlig anført, at

- Region Nordjylland ikke har foretaget en tilstrækkelig sagsbehandling, herunder at klagers høringssvar ikke er besvaret og oplysningerne i ansøgningen er usammenhængende,

- tilladelsens vilkår for grundvandsbeskyttelse er mangelfulde,
- klagers bemærkninger vedrørende grundvandsbeskyttelsen i anden klagesag om revurdering af råstofindvinding på samme matrikel (klagenummer 1001484, sags nr. 18/05451) ikke er taget i betragtning,
- der ikke er taget hensyn til det pågældende områdes naturmæssige forhold og sårbarhed,
- vurderinger i VVMredegørelse fra 2005 bør tages i betragtning, og
- der bør udarbejdes en ny miljøkonsekvensrapport i forhold til råstofindvindingen.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

2. Sagens oplysninger

1. Ejendommen

Den påklagede afgørelse af 25. marts 2020 vedrører et areal på 3,4 ha på matr.nr. F2, A1, Rebild Kommune. Det ansøgte areal ligger i umiddelbar forlængelse af et eksisterende råstofindvindingsområde og er beliggende i Siem Skov Graveområde, der i Region Nordjyllands råstofplan 2016 er udlagt til indvinding af sand, grus og sten.

Naturforhold

Det ansøgte areal ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), et nitratfølsomt indvindings- og indsatsområde, og er omfattet af Rebild Kommunes indsatsplan for Rold Skov-Hellum, som blev vedtaget den 29. november 2018.

Tilladelsens indvindingsareal ligger ca. 800 m øst for nærmeste Natura 2000-område nr. 18 Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum sø. Natura 2000-området omfatter habitatområde H20 samt fuglebeskyttelsesområderne F3 og F4.

Nærmeste beskyttede naturområde efter naturbeskyttelseslovens § 3 er en mose beliggende ca. 20 m nordøst for det ansøgte areal. Nærmeste § 3-beskyttede sø ligger ca. 320 m sydvest for det ansøgte areal, mens nærmeste § 3-beskyttede vandløb ligger ca. 320 m øst for det ansøgte areal.

2. Sagens forhistorie

Nordjyllands Amt modtog den 29. marts 2004 ansøgning om indvinding af sand, grus og sten på dele af matr.nr. F1, i Skørping (nu Rebild Kommune).

Den 13. juni 2006 vedtog Nordjyllands Amtsråd "Regionalplantillæg nr. 186 med VVM-redegørelse, råstofindvinding i Siem og Hellum Skove, Skørping Kommune". Tillægget gav mulighed for indvinding af sand, grus og sten. Af VVM redegørelsen fremgår det, at VVM-området omfatter et areal på ca. 150 ha, hvoraf projektområdet (råstofområdet) udgør en delmængde på ca. 83 ha.[4]

Vedrørende naturværdier fremgår det bl.a. af VVM-redegørelsen, at der umiddelbart udenfor graveområderne findes 14 bevaringsværdige og beskyttede kær mod syd og nord, og at der i et kær yngler spidssnudet frø, som er en særligt beskyttet art i henhold til habitatdirektivets[5] artikel 12, jf. direktivets bilag IV, litra a (under ét kaldet bilag IV-arter). Det vurderes i VVM-redegørelsen, at tabet af naturværdier er minimalt i selve graveområderne, men at der er væsentlige værdier at beskytte og forbedre umiddelbart uden for, dels i habitatområdet, dels i de 14 kær nær graveområderne. Videre fremgår det, at det forudsættes, at råstofprojektet ikke påvirker de nærtliggende kær eller habitatområdet negativt.[6] I forhold til det udpegede habitatområde, fremgår det af Nordjyllands Amts bemærkninger til VVM-redegørelsen, at amtet vurderede, at projektet ikke ville forringe levevilkårene for de beskyttede arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget.[7]

Nordjyllands Amt meddelte den 19. juni 2006 tilladelse til indvinding af sand, grus og sten på ca. 83 ha på dele af matr.nr. F1, i Skørping (ny Rebild) Kommune. Tilladelsen er gældende til den 19. juni 2036, men skal revurderes efter henholdsvis 10 år og 20 år.

Den 7. december 2016 traf Region Nordjylland afgørelse om, at råstofindvindingen på dele af matr.nr. F1, Siem, i Rebild Kommune kunne fortsætte på uændrede vilkår. Afgørelsen blev den 3. januar 2017 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf afgørelse den 27. april 2020 (sag 18/05451) vedrørende Region Nordjyllands afgørelse af 7. december 2016. Nævnet fandt, at afgørelsen led af en væsentlig retlig mangel og derfor skulle ophæves, og sagen hjemvises. Som begrundelse udtalte nævnet, at:

"[...] afgørelsen om tilladelse til fortsat indvinding af råstoffer er truffet med hjemmel i råstoflovens § 7, som er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 6, men at det ikke fremgår af afgørelsen eller af sagens oplysninger i øvrigt, hvorvidt der er foretaget en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2, samt at der på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området foreligger naturtyper, som kan påvirkes ved ændringer i de terrænnære grundvandsforekomster."

3. Den påklagede afgørelse om tilladelse

Den 21. maj 2019 har Region Nordjylland modtaget ansøgning om råstofindvinding på yderligere 3,4 ha i sammenhæng med ansøgers eksisterende tilladelse på ca. 83 ha på matr.nr. F2, i Rebild Kommune.

Region Nordjylland har den 25. marts 2020 meddelt tilladelse til årlig indvinding af op til 350.000 m³ sand, grus og sten på yderligere 3,4 ha i sammenhæng med den eksisterende tilladelse på matr.nr. F2, i Rebild Kommune. Afgørelsen er truffet i henhold til råstoflovens § 7, stk. 1, jf. § 10, og er gældende i perioden fra 25. marts 2020 til 25. marts 2030.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at Region Nordjylland har vurderet, at projektet ikke påvirker Natura 2000-område nr. 18 Rold Skov, Lindenberg Å og Madum Sø, væsentligt, hvorfor Regionen har besluttet, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for det ansøgte anlægs påvirkning af Natura 2000-område nr. 18.

Videre fremgår det af den påklagede afgørelse, at enkelte arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller ved ejendommen. På baggrund af faglig rapport nr. 365, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra DMU 2007, vurderes det, at der kan være flere flagermusarter, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø i eller nær indvindingsområdet. Det anføres desuden, at der ved opslag på Naturbasen den 8. juli ikke er registreret nogen af de ovennævnte arter eller andre bilag IV-arter på eller nær det ansøgte areal.

Det fremgår af sagen, at Region Nordjylland på baggrund af en screening har truffet afgørelse den 7. november 2019 om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse, jf. den dagældende miljøvurderingslovs § 21. Afgørelsen er ikke påklaget.

4. Klagens indhold

Den 22. april 2020 har klager indsendt klage over Region Nordjyllands tilladelse af 25. marts 2020 til råstofindvinding på matr.nr. F2, A1, 9575 Terndrup, Rebild Kommune.

Det fremgår indledningsvis af klagen, at der klages over afgørelsen både efter råstofloven og efter miljøvurderingsloven. Dernæst har klager fremført tre overordnede klagepunkter.

I det første klagepunkt har klager anført, at Region Nordjyllands sagsbehandling har været utilstrækkelig, særlig henset til, at det tilladte område på 3,4 ha er et nyt udlagt område fra 2016. Samtidig har klager anført, at Region Nordjylland stort set ikke har svaret på klagers høringsvar, og at tilladelsen kan misforstås. Klager henviser til, at det af ansøgningen fremgår,

at der må indvindes 350.000m³ pr år i 10 år på et område på 3,4 ha, hvilket vil medføre, at man vil være 100 m nede, mens tilladelsen angiver, at der er tale om udvidelse af det eksisterende område.

Klager har i det andet klagepunkt anført, at Region Nordjylland burde have taget klagers tidligere klage af 3. januar 2017 over Region Nordjyllands afgørelse af 7. december 2016 om revurdering af gravetilladelse fra 2006 på samme matrikel, i betragtning (klager har henvist til klage nr.: 1001484). Klager har i den forbindelse anført, at Regionen burde have udsat afgørelsen i den påklagede afgørelse af 25. marts 2020, indtil klagesagsbehandlingen af den tidligere klage var afsluttet. Klager har henvist til, at den tidligere klage bl.a. drejede sig om, at det ved grundvandskortlægningen i 2015-2016 viste sig, at Terndrup Vandværk har både indvindingsopland og grundvandsdannede områder beliggende under grusgravens område, hvilket ikke blev taget i betragtning i Regionens afgørelse af 7. december 2016. Klager har hertil anført, at det stort set er samme vilkår i den nye tilladelse af 25. marts 2020, hvilket er uacceptabelt.

I det tredje klagepunkt har klager anført, at tidligere afgørelse og miljøvurdering fra 2005 ikke er taget i betragtning i den påklagede afgørelse af 25. marts 2020. Hertil har klager anført, at beslutninger af tidligere regionsråd og amtsråd i forhold til råstofplaner og hensyntagen til det pågældende områdes naturmæssige forhold og sårbarhed, som beskrevet i VVM-redegørelser, bør tages i betragtning og efterfølges. I den sammenhæng har klager anført, at det ansøgte område, blev udtaget af Råstofplan 2006 på grund af vurderinger i VVM redegørelsen fra 2005, og i stedet blev området udvidet mod vest, hvilket Region Nordjylland har set bort fra ved deres vedtagelse af Råstofplan 2016.

Endelig har klager anført, at der bør udarbejdes en ny miljøkonsekvensrapport for det pågældende område.

5. Region Nordjyllands bemærkninger til klagen

Region Nordjylland har den 12. maj 2020 fremsendt bemærkninger til klagen.

Til klagers første klagepunkt har Region Nordjylland anført, at der er tale om en indvinding af op til 350.000 m³ sand, grus og sten på yderligere 3,4 ha i sammenhæng med den eksisterende tilladelse på matr.nr. F2, Rebild Kommune. Regionen har hertil anført, at det er en arealmæssig udvidelse og ikke tilladelse til merindvinding. Regionen har henvist til bilag A og B i tilladelsen samt afsnit 5 og vilkår 15 om gravedybde. Regionen har desuden bemærket, at Siem Skov Nord blev optaget som graveområde i Råstofplan 2016.

Vedrørende det andet klagepunkt har Region Nordjylland anført, at de i tilladelsen stillede vilkår, tilgodeser hensynet til grundvandet. Regionen har henvist til gennemgangen af grundvandsforhold i tilladelsens afsnit 5.3 og afsnit 12 i tilladelsens bilag "VVM screeningskema", samt til tilladelsens vilkår 49-58 i afsnit 2.1.5 og vilkår 15, 28 og 31. Herudover har regionen henvist til Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 27. april 2020 (sags.nr. 18/05451) vedrørende revurdering af fortsat erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på en del af matr.nr. F1, hvori nævnet har taget stilling til de stillede vilkår om beskyttelse af grundvand.

I forhold til tredje klagepunkt, har Region Nordjylland bemærket, at der i forbindelse med råstofplan 2016 blev udarbejdet en strategisk miljøvurdering af graveområde Siem Skov Nord, samt en naturkonsekvensvurdering for området, og at klagenævnet traf afgørelse vedrørende råstofplan 2016 den 28. april 2018 (NMK-220-00130). Videre har regionen bemærket, at der i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om tilladelse til råstofindvinding blev foretaget en miljøscreening af projektet, og at denne indgår som bilag til regionens afgørelse af 7. november 2019 efter miljøvurderingsloven.

6. Andre bemærkninger til klagen

Modtager af tilladelse til råstofindvinding (herefter råstofindvinder) har den 27. maj 2020 sendt bemærkninger til klagen.

Vedrørende første klagepunkt har råstofindvinder anført, at der er tale om helt almindelige vilkår i forhold til den mængde, som må indvindes på det ansøgte areal, samt at gravningen stopper, når området er gravet inden for de rammer, som er givet. I forhold til de øvrige klagepunkter er det råstofindvinders opfattelse, at den del af klagen, som vedrører miljøvurderingsloven skal afvises, idet klagefristen er udløbet.

7. Nye oplysninger under sagens behandling

Af klagen over Region Nordjyllands afgørelse af 25. marts 2020 om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på yderligere 3,4 ha efter råstoflovens § 7, stk. 1, fremgår det, at klagen også omfatter en klage over afgørelsen efter miljøvurderingsloven.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 2. september 2020 sendt et brev til klager hvoraf det fremgår, at klager skal oprette en særskilt klage i klageportalen samt betale gebyr, såfremt klager ønsker at klage over VVM-screeningsafgørelsen af det ansøgte projekt. Videre fremgår det, at hvis klager ikke ønsker at klage over afgørelsen af 7. november 2019, så skal klager ikke foretage sig yderligere. Der er ikke efterfølgende modtaget yderligere fra klager.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

1. Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,[8] at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Natura 2000-beskyttelse
2. Bilag IV-arter

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Region Nordjylland vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

2. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

1. Ad 1) Natura 2000 beskyttelse

Efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., skal der forud for, at der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i habitatbekendtgørelsens § 7, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Det fremgår af § 7, stk. 3, nr. 1, at tilladelse til indvinding af råstoffer efter råstoflovens § 7, stk. 1, er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 6.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 1. pkt. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade Natura 2000-området, kan der som udgangspunkt ikke meddeles godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 7 implementerer bl.a. habitatdirektivets[9] artikel 6, stk. 3, der har følgende ordlyd:

”Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.”

EU-Domstolen fortolker bestemmelsen sådan, at myndigheden skal vurdere, om det kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt (væsentlighedsvurdering). Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (konsekvensvurdering).[10]

Om den indledende væsentlighedsvurdering har EU-Domstolen udtalt, at når en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for en lokalitets forvaltning, risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten, skal planen eller projektet anses for at kunne påvirke denne lokalitet væsentligt. Bedømmelsen af nævnte risiko skal foretages i lyset af den i en sådan plan eller et sådant projekt omhandlede lokalitets særlige kendetegn og miljømæssige vilkår.[11]

Om konsekvensvurderingen har EU-Domstolen udtalt, at denne vurdering skal omfatte alle aspekter af projektet, som kan påvirke bevaringsmålsætningen for den omhandlede lokalitet, og at vurderingen skal ske på baggrund af den bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun gives tilladelse, såfremt der er opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den omhandlede lokalitet, og at det først forholder sig således, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at projektet ikke har skadelige virkninger for den omhandlede lokalitets integritet.[12]

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4, at vurderinger efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2, skal fremgå af afgørelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at Region Nordjyllands afgørelse af 25. marts 2020 ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at den af Region Nordjylland foretagne væsentlighedsvurdering har karakter af en konstatering, som ikke i tilstrækkeligt omfang vurderer, herunder begrundet, hvorfor råstofindvindingen efter regionens opfattelse ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget i habitatområdet væsentligt, samt at en vurdering endvidere ikke kan udledes af sagens oplysninger i øvrigt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at afgørelsen om tilladelse til råstofindvinding af 25. marts 2020 lider af en væsentlig retlig mangel.

2. Ad 2) Bilag IV arter

Af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1 og 2, fremgår følgende:

”§ 10. Ved administration af de i §§ 7 og 8 nævnte bestemmelser kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller

2) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Stk. 2. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter de i §§ 7 og 8 nævnte bestemmelser.”

Tilladelse til råstofindvinding på land efter råstoflovens § 7, stk. 1, er, som anført ovenfor, omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1, og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Habitatbekendtgørelsens § 10 implementerer dele af habitatdirektivets artikel 12.

Bilag IV-arter er beskyttede både i og uden for Natura 2000-områder. Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant ”netværk” af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder. Ved vurderingen af om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Vurderingen af eventuelle påvirkninger af bilag IV-arter forudsætter kendskab til bl.a. arternes forekomster, udbredelse, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

Det følger således af habitatbekendtgørelsen, at regionen ved behandlingen af en sag om tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 7, stk. 1, er forpligtet til bl.a. at vurdere, hvorvidt projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Regionens vurdering af eventuelle påvirkninger af bilag IV-arter forudsætter derfor kendskab til bl.a. arternes forekomst, udbredelse, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal påse, at der foretages en undersøgelse for bilag IV-arter, hvor myndigheden er forpligtet hertil, og at eventuelle påkrævede undersøgelser er tilstrækkelige. Utilstrækkelig sagsoplysning vil kunne bevirke, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Region Nordjylland i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer ikke har foretaget de nødvendige undersøgelser og vurderinger af, om projektet vil beskadige eller ødelægge eventuelle yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at det ikke fremgår af den påklagede afgørelse, eller af sagens oplysninger i øvrigt, hvorvidt der er foretaget en vurdering af eventuelle yngle- eller rasteområder for bilag-IV arter. I den forbindelse har nævnet lagt vægt på, at det af den påklagede afgørelse fremgår, at enkelte arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller ved ejendommen, ligesom det i den påklagede afgørelse vurderes, at der kan være flere flagermusarter, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø i eller nær indvindingsområdet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at Region Nordjylland har tilsidesat forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10, idet regionen ikke i tilstrækkelig grad har undersøgt og vurderet tilladelsens mulige påvirkning af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Afgørelsen lider dermed af en væsentlig retlig mangel, som fører til afgørelsens ugyldighed.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Råstofressourcens omfang

Det fremgår af råstoflovens § 3, at der ved lovens anvendelse på den ene side skal lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på bl.a. miljøbeskyttelse og en række øvrige interesser og hensyn.

En afvejning af hensynene i råstoflovens § 3 på baggrund af de konkrete forhold kan føre til, at der ikke kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding i et udlagt graveområde.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at en afvejning med inddragelse og vurdering af råstofressourcens omfang ikke fremgår udtrykkeligt af tilladelsen. Region Nordjylland skal således under den fornyede behandling af ansøgningen inddrage og vurdere råstofressourcens omfang i en afvejning efter råstoflovens § 3, og denne afvejning skal fremgå udtrykkeligt af afgørelsen.

4. Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

5. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Region Nordjyllands afgørelse af 25. marts 2020 om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. Nr. F2, A1, 9575 Terndrup, Rebild Kommune og hjemviser sagen til fornyet behandling i førsteinstansen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] VVM-redegørelse "råstofindvinding i Siem og Hellum Skove 2005, revideret 2006", side 6, indeholdt i Regionalplantillæg nr. 186 med VVM-redegørelse i Siem og Hellum Skove, Skørping Kommune af 13. juni 2006.

[5] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer.

[6] VVM-redegørelse "råstofindvinding i Siem og Hellum Skove 2005, revideret 2006", side 11, indeholdt i Regionalplantillæg nr. 186 med VVM-redegørelse i Siem og Hellum Skove, Skørping Kommune af 13. juni 2006.

[7] Amtets bemærkninger til VVM-redegørelsen, side 11-12, indeholdt i Regionplantillæg nr. 186 med VVM-redegørelse i Siem og Hellum Skove, Skørping Kommune af 13. juni 2006.

[8] Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

[9] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[10] Jf. f.eks. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen), præmis 45.

[11] Waddenzee-dommen, præmis 49.

[12] Waddenzee-dommen, præmis 61.

Sag:

20/05758

Dato:

5. oktober 2021.

Emner:

Råstofloven (/soe...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)

Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)